

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Sanctis

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXX

Exegesis Euangelij Lucæ II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47060)

nos. Et placebit Domino sacrificium Iuda & Hierusalem, id est, oblatio sacramenti altaris, quod Hierosolymis primo constat esse institutum, sicut dies seculi & sicut anni antiqui, id est, longè magis, quam vnquam antea. Hebraismus enim est. Veteris enim legis sacrificia hæcenus placebant Deo, quatenus pijs ac deuotis animis offerebantur: sed nostrum sacrificium in ipso sanctum est, nec potest non placere Deo: quanquam ministri illud offerentes ob vitam indignam sæpè vehementer displiceant.

EXEGESIS EVANGELII IN EADEM SO-
lennitate, Luca II.

Magnæ humilitatis exemplum nobis ob oculos statuit Euangelium diei huius, tum in ipsa virgine matre, tum in vnigenito Filio Dei. Aulior legis ceu peccator quispiam legi se subiecit, & mater intermerata, quæ absque viri commixtione conceperat, atque ea re lege non tenebatur, legis præscriptum studiosissimè exequitur. Qua de re pulcherrimè dicit Diuus Bernardus: Qui sine peccato est, non dedignatur peccator reparari. Item quæ: Putas non poterat animus virginis commoueri ac dicere: Quid mihi opus est purificatione? Cur abstinere ab ingressu templi, cum verus nesciens virum, factus est templum Spiritus sancti? Cur non ingrediar templum, quæ peperit templi Dominum? Nihil in hoc conceptu, nihil in partu impurum fuit, nihil illicitum, nihil purgandum: nimirum cum proles ista fons puritatis sit, & purgationem venerit facere delictorum. Quid in me legalis purificatio obseruatio, quæ purissima facta sum ipso partu immaculato? Verè ò beata virgo, verè non habes causam, nec tibi opus est purificatione. Sed nunquid filio tuo opus erat circumcisione? Esto inter mulieres tanquam vna earum: nam & filius tuus sic est in numero puerorum. Ergo his maximè confunditur superbia nostra, qui cum reuera miser a vitijs pleni simus, tamen non solum non ferimus tales ab alijs nos haberi, sed sæpè etiam iusti & sancti videri volumus. Non sic humilis Deus, non sic humilis mater Dei. Sed videamus ipsa Euangelij verba.

Postquam impleti sunt dies purificationis Mariæ secundum legem Moyse, tulerunt Iesum in Hierusalem, vt sifterent eum Domino, sicut scriptum est in lege Domini: Quia cum ne masculinum adaperiens vuluam, sanctum Domino vocabitur.

Diuina lege præceptum fuit, vt mulier si suscepto semine peperisset masculinum, immunda esset septem diebus, quibus nedum à templi ingressu & ritu sacrorum, sed etiam ab hominum consortio excluderetur. Octauo autem die puer circumcideretur, atque tum liceret matri hominum quidem vti consortio, sed tamen adhuc triginta tribus diebus à templi introitu abstinere. Sin verò feminam peperisset, dies tam quo ad hominum consortium, quam templi accessum duplicarentur. Deinde expletis diebus purificationis, templum ingressa, si diues esset, agnum, sin pauper, duas torturas, aut duos pullos columbarum offerret. Et ista lex generatim ad omnes recens natas proles pertinebat: præter quam alia erat specialis, quæ sola

Bernardus.

Hebr. 1.

Leuit. 12.

VI
22

primogenita, tam iumentorum, quam hominum complectebatur, ut, quādoquidem Dominus cuncta Aegypti primogenita occiderat, ea illi consecrarentur. Beata igitur Dei genitrix semperque virgo tamen ipsius Mosis verbis ab hac priori lege excepta fuit (Non enim concepit suscepto semine: quae verba ob illius reuerentiam Moses ex sancti Spiritus instinctu adiecit: alioqui superfluo adiuncta viderentur) nihilominus libenter passa fuit, velut immundam, tam ab hominum consortio, quam templi aditu se arceri, manens interim in paruo illo & vili Bethlehemitico tugurio cum filio suo longè amantissimo, cuius vnius praesentia omnium hominum consuetudine longè illi & suavior & gravior fuit. Sed & ipse Filius Dei tanquam vnus ex cæteris vt peccator, vt seruus, vt pauper redimi voluit. Nam postquam impleti sunt dies purgationis Mariæ secundum legem Mosis, tulerunt Iesum in Hierusalem, vt sisterent eum Domino. Vides quantopere omnem singularitatem, omnem ostentationem Filii Dei, & mater eius fugerint. Sed quare voluit mater Dei & suæ purificationis & filij praesentationis obseruare legem, cum vterque ab ea immunis esset? Multis videlicet ex causis: quas quia omnes enarrare longum foret, dicamus vel paucas. Fecit igitur hoc, tum ne Iudeis vilam vel scandali, vel calumniandi materiam praberet: tum ne legem diuinitus datam contemptui habere ac negligere videretur: tum ne gratiam Dei sibi praesentam, & vix paucissimis cognitam, tanquam humanæ laudis auida, omnibus ostentare crederetur: tum vt perfectæ obedientiæ ac humilitatis nobis praestaret exemplum: tum vt diabolo diuinæ incarnationis mysterium penitus occultaretur. Si quis plures velit nosse causas, legat scripta doctorum. Tulerunt, inquit, Iesum in Hierusalem, vt sisterent eum Domino, id est, offerrent ac praesentarent: & quia primogenitus erat, etiam redimerent, sicut Euangelista subdit:

Exod. 13.
Psalm 78.
& 104.

Purificatio-
nis legemur
beata Maria
seruauerit.

Et vt darent hostiam secundum quod dictum est in lege Domini, par turturum aut duos pullos columbarum.

O rem omni admiratione prosequendam. In templo praesentatur is, qui pios omnes suum sibi templum efficit: quinque seclis vt seruus redimitur, cuius ditioni ac imperio totum subiacet vniuersum: offertur pro eo sacrificium, quo velut peccator expiatur, qui cunctorum peccata expurgauit: à matre virgine paruulus gestatur, qui immensus & omnipotens omnia portat & sustentat verbo virtutis suæ: non diuitum sed pauperum oblatione vivit, qui solus est diues, qui per Salomonem dicit: *Mecum sunt diuitia & gloria.* Tenet puella suum & omnium creatorem, nutrit suum & omnium nutritorem: portat ad templum suum & omnium rectorem. Sed quare merito aliquis: Cum certum sit Magos inter cætera munera etiam aurum, & quidem vt tantos decebat viros, haud exiguum Domino obtulisse, quid causæ est, vt virgo beata agnum offerre noluerit, turtures vel pullos columbæ instar pauperum obrulisse contenta? Si habuit vnde agnum emeret, & noluit, videtur fraudem fecisse sacerdoti: sin verò non habuit, vbi Magorum aurum reliquit? Sed virgo piissima amatrix summa paupertatis, intelligens certissima ex sancti Spiritus inspiratione mentem ac propositum filij, quomodo paupertatè maximè amaret, & toto vitæ suæ spatio amplecti statuisset,

Hebr. 4.

Prou. 8.

Matth. 2.

Aurum trium
Magorum in
pauperes fu-
isse expesum.

statuisset, vt erat in proximos, maximè inopes & miseros longè piissimorum illum thesaurum per sanctum Ioseph creditur statim in pauperum solatium distribuisse. Si dicas: Vnde ergo victura erat cum Domino Salvatore & sancto Iosepho? Nos respondemus, Occupet eiuscemodi sollicitudo eorum animos, qui nesciunt diuinæ se committere prouidentia, qui non audent confidere Deo, quod posteaquam corpus & animam dedit libentissimè, sit etiam vitæ necessaria præstiturus. Beata autem & gloriosa virgo, quæ totam spem suam contulerat in Deum, non poterat nec tenuissimam in animum suum inanis curæ aut pusillanimitatis cogitationem admittere. Quæ obrem pro filij nutu ac voluntate cuncta dispergit in miseros, malens nudari auro, quam pietate ac misericordia. Curam autem omnem sui in Deum reiecit, conuenienter illi admonitioni Propheticae: *Lacta super Dominum curam tuam, & ipse te enutriet.* Nouerat namque etiam alibi eundem dixisse Prophetam: *Non vidi iustum derelictum nec semen eius quærens panem. Tota die miseratur & commodat, & semen illius in benedictione erit.* Animaduertant hæc diuites auari, qui semper metuunt, ne non satis multa relinquunt prolibus suis, omne fortassis patrimonium suum comessando, potando, luxuriando assumpturis, & nec tenuem ipsis gratiam habituris, atque interim pauperes & miseros crudelissimè negligunt.

Et ecce homo erat in Hierusalem, cui nomen Simeon, & homo iste iustus & timoratus, expectans consolationem Israel, & Spiritus sanctus erat in eo. Et responsum acceperat à Spiritu sancto non visurum se mortem, nisi prius videret Christum Domini.

Hic porro commemorat Euangelista senem iustum & sanctum, dignum qui videret Christum Domini, & qui nato Saluatori redderet testimonium. Dicitque eum fuisse iustum & timoratum: iustum quidem non modo ob iustitiam, quatenus ea virtus particularis est, qua redditur cuiusque quod suum est: sed etiam quatenus est virtus communis seu generalis, virtutes omnes in se complectens, quam Augustinus definiens, ait eam esse, qua Deus, proximusque diligitur. Fuit etiam timoratus, non eo timore, quo metuunt homines ne bonis temporarijs priuentur, ne vitam amittant temporalem, ne temporale patiantur incommodum: quæ omnia ad mundanum, aut seruilè timorem pertinent, quem perfecta charitas foras mittit. Non enim est fidelis domino suo, sed proprijs duntaxat lucris ducitur, quod est à vera charitate maximè alienum, quæ non quærit quæ sua sunt, sed tendit in alterum. Non ergo ex hoc timore laudatur sanctus Simeon, vt qui magis in vitio est, quam in virtute: sed illo casto & sincero, qualis est filiorum, qui plus veretur iniuriam & offensam Dei, quam quoduis proprium incommodum, de quo scriptura dicit: *Qui timet Deum, nihil negligit.* Et: *Timor Domini sanctus permanens in seculum seculi.* Expectans consolationem Israel. Hoc propriè in hominibus sanctis charitas efficit, vt multorum optent salutem. Ita beatus iste senex, non sui duntaxat, verum totius Israel, omnium videlicet electorum consolationem ac liberationem, quæ Christi aduentu præstanda erat, expectabat idque ardentissimo desiderio, &

Psal. 54.

Psal. 36.

Simeon cur
fuerit iustus.
Iustitia quid.

August.

Simeon vt
fuerit timo-
ratus.

1. Ioan. 4.

1. Corin. 13.

Timor syncer-
us & castus
quis.Eccl. 7.
Psal. 128.

quotidianis perpetuisq; precibus, quibus in tantum placuit Deo, vt etiã iucundissima illius reuelatione de aduentu Saluatoris certior effectus sit. Et Spiritus sanctus erat in eo: à quo etiam responsum acceperat, nõ visurum se mortẽ, nisi prius videret Christum Domini. Beatus plane ille homo, cuius habitator est Spiritus sanctus. Non potest ille non sanctis feruere desiderijs, & in animum suum aduentum optare Saluatoris. Olim sancti homines, grauissimi huius exilij & miserandæ captiuitatis pertæsi, vehemētissimè Christi nascituri præsentiam suspirabant. Sic David sanctus: *Ostende, inquit, nobis Domine faciem tuam, & salui erimus.* Itemq;: *Ostende nobis Domine misericordiam tuam, & salutare tuum da nobis.* Et Esaias Propheta: *Vtinam, ait, calos disrumperes, & descenderes.* Talis erat & hic venerandus & amabilis senex Simeon, quem dubium non est quotidie ignitis precibus Dominum vt veniret, pullassẽ. De talibus dicit S. Bernardus: Ardorem desiderij patrum suspirantium Christi in carne præsentiam frequentissimè cogitans, compungor & confundor in memetipso: & nunc vix contineo lachrymas, ita puderet teporis torporisq; miserabilium temporum horum. Cui namque nostrum tantum ingerit gaudium gratiæ huius exhibitio, quantum veteribus sanctis accenderat desiderium promissio? Lege hinc plura apud ipsum Bernardum Sermone II. in Cantica Canticorum. Hodie miseri magis aurum & argentum, id est, lutum, aut corporis voluptates, id est, porcorum filiquas, aut honores & fastus seculi, hoc est, vanitates & insanias falsas, & diaboli pompas appetimus, quàm Christum eiusq; gratiam. Verùm non nisi nos ipsos fallimus. Sequitur.

Desiderium
quale fuerit
antiquorum
patrum pro
aduentu
Christi

Psal. 79.
Psal. 84.
Esaiæ 64.

Bernard.

Et venit in spiritu in templum. Et cum inducerent puerum parentes eius, vt facerent secundum consuetudinem legis pro eo: & ipse accepit eum in vlnas suas, & benedixit Deum.

Ne sanctus & venerabilis senex fraudaretur desiderio suo, eodem tempore, quo Christus ferebatur in templum, intus admonitus est à Spiritu sancto, vt iret ad templum. Ita factum est, vt eodem reuelante Spiritu cognosceret puerum qui illuc adducebatur, esse mundi saluatorem, cuius conspectum ipsi promiserat Spiritus sanctus. Accurrit itaque, & feruenti desiderio petijt à matre præberi sibi infantulum, quem vbi pia mater præbuit, accepit eum lætus in vlnas suas, non vtique sine maxima humilitate, deuotione & reuerentia. Magna profecto huius senis charitas fuit. Nõ enim dubitabat Deum ac Dominum suum esse quem sic amplectebatur: vnde merito poterat horrore, timore ac tremore concurri: sed amor præstitit fiduciam, vt securus pijs stringeret amplexibus, quẽ super se etiam angelicæ potestates verentur. Hanc fiduciam non præstat fides sterilis ac bonis operibus vacua, sed feruens & perfecta charitas, quæ vbiq; & semper & in omnibus Domini Dei sui voluntatem diligentissimè exequitur, idq; non ob aliud, nisi quia nouit ita velle eum quem diligit. Sequitur:

Simeonis
charitas quã
ta fuerit.

Et dixit: Nunc dimittis seruum tuum Domine, secundum verbum tuum in pace. Quia viderunt oculi mei salutare tuum.

um. Quod parasti ante faciem omnium populorum. Lumen ad reuelationem gentium, & gloriam plebis tuæ Israel.

Psalm. 4.

Iam adeptus erat, quod sperauerat, quod totis animæ visceribus concupierat, quod tot annis tam anxius expectarat: ideoque nihil iam superesse arbitrans, cur diutius viuendum sibi putaret, pissimo & tranquillissimo animi affectu exclamauit: Nunc dimittis seruum tuum Domine, secundum verbum tuum in pace. Vidi Christum salutare tuum, vidi Deum ac Dominum meum, quem semper videre concupiui, vidi eum, qui est summa, unica & vera pax animi, tranquillitas mentis: ergo iam dimitti cupio, sicut pollicitus es, in pace, vt in ipso obdormiam & requiescam, quem vnus teneo, qui, vt dixi, vera pax est omnium electorum. Quid mihi iam vltierus cum huius miseræ vitæ perturbationibus? quid mihi cum hac vita misera, mille periculorum, tentationum, vexationum procellis exposita? Dimittite me in pace, vt anima mea ab huius exilij erepra ergastulo ad sinum Abrahæ feliciter quietura transeat, donec peractis omnibus, quæ ad salutem nostram pertinent, Christus Filius tuus me ex inferis eductum cum iustis omnibus in cælum secum abducat, id est, supernam Hierusalem, visionem pacis sempiternæ. Ad hanc pacem quisquis perungere appetit, expurget se à vitijs, quæ sola impedimento sunt, ne vera pace perfruamur. Quia, inquit, viderunt oculi mei salutare tuum, quod parasti ante faciem omnium populorum. Lumen ad reuelationem gentium, & gloriam plebis tuæ Israel. Salutare Dei Christum esse vel ex hoc loco satis intelligitur. Eum Simeon sanctus vbi vidit, iam præter eum nihil optat videre amplius. Fastidit omnia quæ mundus habet, postquam Deum Dei Filium vidit. Quid enim possit in rebus creatis liberè ei, qui omnium creatorem vidit? Itaque quod multi vilissima præsentis vitæ bona & res caducas charas habent, inde potissimum fit, quod summi boni nullum adhuc gustum perceperunt. Quod si vel tenuiter gustassent, sentirent nimirum eius comparatione merito contemnenda esse, quæcunque mundus suis offert amicis, sicut verissime dicit Papa Gregorius: Gustato spiritu desipit omnis caro. Quod autem ait: Quod parasti ante faciem omnium populorum, lumen ad reuelationem gentium, manifestè indicat Dominum toto humano generi saluatorem venisse. *Ipse est enim lux vera quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.* Væ autem illis, qui suis peccatis aditum præcludunt huic luci, quo minus eorum pectora illustrare queat: de quibus dicit Euangelista: *Et lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehendunt;* id est, admittere noluerunt. Qui enim peccat, lucem excludit, nec finit gratiæ lumen in se operari. O si homines vitijs dediti advertere vellēt, quantum bonum à se excludant, quanta luce se priuent, quantis immergant tenebris interitis, horrerent sanè, & minus essent procliuēs in vitia: Dominus Iesus verum lumen est, remoueatur quicquid illi obicem ponit, & confestim gratiæ sui splendoribus totos nos collustrabit. Sed cur dicit sanctus Simeon, Lumen ad reuelationem gentium, & gloriam plebis tuæ Israel? An ne etiam Iudæos Christus illuminauit? an ne etiam toti humano generi magnam

Facem verā
quænam præ-
pediant.

Amare im-
modicè tem-
poralia vnde
contingat.

Gregorius.

Ioan. 1.

Ibidem.

Lumen verū
quod sit Domi-
nus Iesus.

actulic

attulit gloriam, quod Dei Filius homo fieri voluit? Missus planè erat Dominus ad oues quæ perierant domus Israel, & illis illuminandis quantam nauauerit operam, Euangelica scripta declarant. Sed quia paucissimi eius lucem recipere voluerunt, ad gentes gratia eius translata est. Vnde Esaias dicit ex persona Dei: *Eccce testem populus dedi eum, ducem ac præceptorem gentibus.* Dicitur ergo lumen gentium, quia post eius aduentum gentes demonum cultui deditæ ad vnius Dei viui & veri agnitionem conuersæ sunt, & Iudæi in sua cæcitate permanserunt. Gloriam autem plebis Israel eum vocat, quod illi populo maximam attulerit dignitatem, quod Dei Filius ex ipso carnem sumere voluit: quod idem ad totum humanum genus referri potest, cui id non vulgarem aduexit gloriam, quod Dei Filius homo fieri dignatus est. Rogemus nunc Dominum dilectissimi, vt dum adhuc in hoc exilio degimus veram pectoris & conscientia pacem, cunctis vitijs & perturbationibus exclusis ac sopitis adipisci, Christum veram salutem interioribus oculis, vel per speculum & in ænigmate conspiciere, atque eius luce, ne erroribus & mendacijs fallamur, illustrari, atque ipsum tandem, qui certa gloria est plebis suæ in cælesti patria felicissimè possidere, atque in eius populo, id est, veris Israelitis adnumerari mereamur, Amen.

SERMO IN EADEM SOLENNITATE.

Vt Christi ac matris eius humilitatem & obedientiam imitari debeamus.

Quam inducerent puerum Iesum parentes eius, vt facerent secundum consuetudinem legi pro eo. Lucæ secundo. Est dubium non est dilectissimi totam Domini Saluatoris vitam omnigenis claruisse virtutibus, nullam tamen ferè tam studiosè, ac sollicitè in seipso expressisse, nobisque colendam tradidisse videtur, atque veram ac profundam humilitatem, Vnde ipse ait: *Discite à me, non fabricare cælos, non excitare mortuos, non* Matth. 23. *mortalium omnium efferri ac celebrari encomijs: sed quia mitis sum & humilis corde,* videlicet vt & vos beata humilitatis, & placida mansuetudinis gratiam adipisci conemini. Inspiciamus si placet totam Christi mortalem vitam, & in ea vbi que humilitatem præcipue eminere conspiciemus. Nascitur in exteris locis procul à paterna domo, ex virgine humili ac paupere, in vili & sœtenti stabulo, reponitur in præsepio, circumciditur vt peccati reus, offertur in templo ac redimitur vt vnus è cæteris, qui est verendus super omnes, Herodis insaniam sentiens, fugit in Aegyptum tanquam sibi ab illo homuncione metuat, quem solo nutu extinguere poterat: vsque ad annum tricesimum lateret incognitus, vilibus cum S. Ioseph operibus intentus, denique vbi mundo prædicare exorsus est, tam manifestè ineffabilem vbi que humilitatem præ se tulit, vt omnino superuacaneum sit id declarare velle. Quæ omnia breuiter complexus D. Bernardus, ait *Exinanitus Christus semetipsum formam serui accipiens:* filius erat, & factus est tanquam seruus. Nec solum formam serui accepit, vt subesset, sed etiam mali serui vt vapularer, & serui peccati, vt poenam solueret, cum culpam non haberet.

Matth. 23.

Vita Christi tota vt fuerit mera humilitas. Lucæ 1.

Matth. 2.

Bernardus. Philip. 2.

Ita iam habemus filij Dei admirandam humilitatem: videamus etiã quã
cc 4. ea vir-

VI
22